

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

פרשת ויחי י"א בטבת תשע"ד

על ברכות רבנים ומקובלים

במרכז פרשת השבוע נמצאות הברכות שאותן מעניק יעקב לבניו לפני מותו. ברכות תופסות מקום מרכזי בעולמה של ההלכה, בין כשמדובר בברכות שאנו מברכים על עניינים שונים (ברכות על אוכל, ברכות על מצוות וכן ברכות בתפילה) וגם ברכות שאנו מברכים האחד את השני. ברכה היא אחת הדרכים שבהן נוצר קשר בין האדם ובין ריבונו של עולם. ברכה היא אחת התעוזות הגדולות שבה אדם מעז לברך את הקב"ה. תעוזה אחרת קשורה בכך שאנשים מברכים האחד את השני, דבר שעלול לצייר אותם כמקור הברכות. לא לחינם הדגישה התורה בברכת הכהנים כי מה שהכהנים עושים בפועל הוא "ושמו את שמי על בני ישראל – ואני אברכם". הדגשה זו מבהירה מעל לכל ספק כי מקור הברכות הוא ריבונו של עולם ולא האדם המברך, גם אם הוא כהן במקדש.

הדגשה זו חשובה מאוד, בעיקר בעידן ניו-אייג' כמו זה שבו אנו מצויים. עידן שבו רבו הפונים למקובלים ורבנים ע"מ להתברך. תפיסה שכזו שבה הרב מברך והאדם פטור מעבודה אישית ושינויים, כבר נרמזת בדברי התנ"ך הקדושים המדגישים באופן קבוע את הסכנה הקיימת בתפיסה מעוותת של הקורבנות כתחליף לתיקון הלב, לקיום צדק חברתי ומאבק בלתי מתפשר בעבודה זרה. הנביאים כולם דיברו והדגישו כי כאשר האדם פונה לעבודת האלוקים בקורבנות הוא חייב להיות נקי במישור המוסרי והתיאולוגי כאחד, ואין להתייחס לבית המקדש כעניין מאגי הפועל בעזרת כוחות מיסטיים עילאיים ללא חיבור למציאות עצמה. לדעת ה"משך חכמה" זו גם הייתה הסיבה שבגללה משה רבנו שבר את הלוחות. שבירת הלוחות באה להדגיש את העובדה שאין קדושה בלוחות עצמם, אלא במקום שבו קיימת קדושת המחנה. הקורבנות אינם רכושם של הכהנים, והכהנים הם משרתי עליון. הם לובשים בגדי שרת משום שאלה באים להדגיש ולבטא כי האדם הוא בסך הכל מעורר, מתווך, מקשר, צינור, מסלול וכדו' – אולם הכל מידו של ריבון העולם הבא. זו גם הסיבה שבגללה ישנם נוסחי תפילה שבהם אין אומרים פיוטים מסוימים בשל העובדה שתוכנם מרמז כביכול שמקור הברכה הוא דבר מה אחר מריבונו של עולם.

שתי סוגיות אלו, של רבש"ע כמקור הברכות והחובה לנקיות כפיים ולב כהכנה מקדימה לעבודת הקודש, צריכות להיות לנגד עינינו בשעה שאנו עוסקים בברכות, ברבנים מברכים, בהליכה למקובלים וכדו'. נדרשת הטמעה עמוקה של ההכרה כי ברכת צדיק אין בה כדי לפטור את האדם מחובתו הראשונית לתקן את עצמו. אדרבה: הברכה מחייבת קודם כל את היפוך הלב, תיקון המעשים וההתקרבות התודעתית לריבונו של עולם. כאשר אדם מתייחס לברכה כאל מאגיה ולצדיק כמי שמתפעל את אותה מאגיה, הרי שבוודאי אין הברכה חלה והאדם מביא על עצמו רק מפח נפש מאי-התקיימותה.

וגם כך ראוי לזכור כי כוח הברכה לא ניתן לאף אדם, גם אם הוא רב, צדיק או מקובל. מקור הברכות כולן הוא לריבונו של עולם בלבד, כשהמברכים רק שמים את שמם על בני ישראל, וריבונו של עולם הוא זה המברך את עמו ישראל.

הרב יובל שרלו

ראש ישיבת ההסדר בכפר בתיה וחבר הנהלת ארגון רבני 'צהר'

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקדם זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של ישרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

**ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית
ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל**

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

